

en Overfladestemning, det var i Virkeligheden kun i de øvre Lag, den gjorde sig gældende. Der var indkommet en Række Adresser til Regering og Rigsdag, Adresser fra Hjørring, fra Thisted, fra Holstebro. Der stod i disse Adresser: Vi frygte intet mere, end at den uheldige Vaabenhvile skulde være Forbud for en uhæderlig Fred. Disse Adresser var underskrevne snart af et Halvhundrede Mennesker, snart af 2—300 Mennesker, det er Provster, Herredsfogder, Godsejere, der er meget faa Bønder iblandt. Men disse faa Hundrede Mennesker omkring i Landet agerede Folkestemning. Og for denne Folkestemning bøjede Regeringen sig, ogsaa fordi denne Folkestemning passede i dens Kram. Nej, de saakaldte rige Folk i dette Land, Overklassen, de kundskabsrige Folk i dette Land, som have haft Magten helt og uindskrænket, da der ikke var noget virkeligt Demokrati i Danmark, have ledet Danmark fra den ene Ulykke til den anden, fra Nederlag til Nederlag. Det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) var i sin Tale inde paa at prise Kongens udmærkede Fortjenester af den Selvstændighed, som Danmark endnu kunde glæde sig ved at være i Besiddelse af. Det er muligt, at det ærede Medlem har Ret. Jeg betvivler det ikke. Men i øvrig tror jeg ikke, at man skal være for stærk i sine Lovord, i alt Fald ikke, hvad hele Kongefamiliens Stilling til det slesvigske Spørgsmaal angaar. Historien med Pragfredens § 5 giver i alt Fald ikke nogen dansk Lovgiver Anledning til at fremkomme med stærke Lovord. Men jeg skal villig indrømme, hvad den afdøde Konge, Christian IX., angaar, at han saa klart, han saa fornuftigt paa Stillingen i 1864, i Modsætning til vore ledende Statsmænd.

Jeg betoner i Tilslutning til, hvad jeg her har sagt, at samtidig med, at det internationale Socialdemokrati har ligesom bragt en ny Nationalisme til Veje, er der tilvejebragt en virkelig Garanti for Freden mellem de europæiske Stater. Min Partifælle, det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) nævnede forleden, at der i de sidste 40 Aar ikke havde været nogen Krig i Europa med Undtagelse af nogle Krige mellem Balkan-staterne — han glemte for øvrigt Krigen mellem Tyrkiet og Grækenland. Men er det ikke betegnende, at i de Lande, hvor der har været Krig i Europa siden 1870, ere Underklasserne aldeles ikke med i det sociale

og politiske Liv? Der staa de paa samme sociale Stade, som Underklasserne stod paa her i 1864. Der har ikke været Krig i Nord- og Mitteleuropa. Og Grunden er ikke, at der skulde have været mindre Anledning til Krig end tidligere. Nej, Sagen er: Man kan ikke faa Lov til at anstifte Krig. Maa jeg ikke minde om, at da det for halvtredie Aar siden ifølge en hel Del toneangivende Blade i Europa saa ud til, at der skulde være Krig mellem Tyskland og Frankrig i Anledning af Marokkoaffæren, traadte tyske og franske Socialdemokrater sammen, og da sagde de tyske Repræsentanter til de Franskes Fører: Kom til Berlin og tal til de tyske Socialdemokrater. Men han fik ikke Lov til at tale der, Rigskansleren udstedte et Forbud. Og Bebel fik ikke Lov til at tale i Paris. Men den Udveksling af Sympati og Forstaaelse, der her fandt Sted mellem det franske og tyske Folks Arbejderrepræsentanter, var medvirkende til, at der ikke blev nogen Krig. Saa saare der fra de regerende Klassers Side bliver Tale om at anstifte Krig, er Demokratiet der, saa er det paa Pletten. I det Øjeblik, der for Alvor er Tale om en Krig mellem Tyskere og Englændere, vil der ikke være en Købstad eller en Landsby hverken i Tyskland eller i England, uden at Socialdemokratiet vil støvne til Møde der, og det vil protestere mod Krigen. Det skete ikke før, det sker nu, det er Forskellen mellem før og nu. Det internationale Parti er det stærkeste nationale Parti. Vi ere Antimilitarister, men vi ere ikke antinationale, tværtimod.

Jeg skal her minde om en Enquête, som et Medlem af Redaktionen før et af de herværende Højreblade for nogle Aar siden satte i Gang. Han henvendte sig til en Række af Politikere, Højrepolitikere, liberale Politikere, socialdemokratiske Politikere Europa over med Spørgsmaal om, hvordan de stillede sig til det sønderjydske Spørgsmaal. Jeg skal selvfølgelig ikke gennemgaa disse Svar. Fra de konservative Politikere var Svaret et og det samme, nemlig dette, at et lille Folk, som f. Eks. det danske nede i Sønderjylland, maatte være glad ved at blive optaget i en stor Stat, det sagde man rent ud. De eneste, som erklærede, at den nationale Stemning og Modersmaalet maatte ske sin Ret, var Socialdemokraterne, og de udtalte det saa klart og tydeligt, som de overhovedet kunde. Som der hidsedes op i tidligere Tid, saaledes hidses der op den Dag i Dag. Jeg behøver blot at nævne, hvorledes man